

§§ 88-94, ændringsforslag nr. 87, § 95, således ændret, §§ 96-103, ændringsforslag nr. 88, § 104, således ændret, § 105, ændringsforslag nr. 89, § 106, således ændret, § 107, ændringsforslag nr. 90 om ændring af § 108 og indsættelse af en ny paragraf, § 108, således ændret, §§ 109 og 110, ændringsforslagene nr. 91 og 92, § 111, således ændret, ændringsforslag nr. 93 og § 112, således ændret, vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden: Lovforslaget går nu til fornyet behandling i udvalget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om stempelafgift.

(Lovforslaget (nr. 112) findes i tillæg A. sp. 2637, fremsættelsen i tidenden sp. 2702).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Peter Nielsen: Jeg kan i det hele og store anbefale det fremsatte lovforslag. Der har jo for længst været bebudet en revision af loven på grundlag af en betænkning.

Lovforslaget betyder en ret væsentlig forenkling, og det kan kun hilses med glæde, selv om det ikke bliver synderlig billigere af den grund — men det er vel heller ikke meningen.

Jeg skal selvsagt ikke gå ind på lovforslagets mange enkeltheder, da det hører til under en udvalgsbehandling, men vil dog undtagelsesvis nævne, at spørgsmålet om gruppelivsforsikringer synes løst med lovforslaget, og det er jeg tilfreds med.

Jeg forstår det således, at lovforslaget først skal gennemføres i næste folketingsår, så der bliver jo tid til i et udvalg at se nærmere på de mange enkeltheder. Alligevel er det godt, at lovforslaget fremkommer nu, så offentligheden får lejlighed til at beskæftige sig med det i sommer, og det bliver nok først og fremmest undtagelserne for stempelafgifterne, der vil interessere og vel ønskes udvidet. Foreløbig anbefaler jeg.

Poul Schlüter: Dette lovforslag vil jeg gerne på mit partis vegne hilse hjertelig velkommen. Det er en gammel lov, vi har med at gøre på dette område; dens hovedbestemmelser går helt tilbage til 1911, og det kan ikke undre, at det nu er på tide at gøre et alvorligt forsøg på at gennem-rationalisere stempingsreglerne. De nuværende regler volder store vanskeligheder i praksis ikke blot for publikum, ej heller blot for advokaterne, men også for de embedsmænd, som skal kontrollere stempelpligtens overholdelse. Jeg tror, man kan regne med, at mange dage stadig vil spildes ved den omfattende indsats, som nu engang må gøres ude omkring i amterne, der skal checke de hundredvis af dokumenter af, som sendes ind. Derfor er det godt, at vi nu får lejlighed til at effektivisere og rationalisere den gamle lov. Især hilser jeg det velkommen, at man efter lovforslaget indarbejder tinglysningsafgiften i det egentlige stempel på dokumenter, som indsendes til tinglysning. Det er en stor praktisk lettelse, som man vil værdsætte.

Jeg forstår, at både finansministeriet og de enkelte ressortministerier har overvejet grundigt, om man skulle se at komme væk fra en række af de særlige begunstigelser, som i tidens løb er indført med henblik på at undtage enkeltgrupper for stempelpligt. Når man bedømmer hvert enkelt af disse områder, har man haft og vil man sikkert stadig kunne finde ganske gode grunde for en særskilt undtagelse. Men ser vi det i sammenhæng — og det er jo det, der er lejlighed til nu, da stempelloven skal revideres — tror jeg, man må bøje sig for bestræbelsen for forenkling, og jeg tror, det er rigtigt, at lovforslaget på en række områder forsøger at komme væk fra disse særbegunstigelser.

Der bliver formentlig og forhåbentlig god tid til at arbejde med dette lovforslag, som jo ikke kan gennemføres i denne samling, og jeg skal indskrænke mig til disse få bemærkninger ved denne lejlighed. Mit parti kan støtte lovforslaget, og vi glæder os til udvalgsarbejdet derom.

Jens Peter Jensen (Sorø amt): Ved at fremsætte et forslag til lov om stempelafgift indfrier den højtærede finansminister et løfte om en reform af denne lovgivning;

[Jens Peter Jensen (Sorø amt).]

der har været ønsket fra flere sider igennem en årrække. Men jeg føjer til, at det foreliggende lovforslag ikke indfried alle de forventninger, som venstre nærer til en sådan reform. Den højtærede finansminister må altså forstå, at der skal en hel del ændringer til, hvis vi skal blive tilfreds; men det er vel også netop med henblik på, at der skal være god tid til drøftelse og forberedelse af ændringer, at lovforslaget fremsættes på nuværende tidspunkt. Jeg vil anbefale alle interesserede allerede nu at foretage en grundig gennemgang af lovforslaget og forberede de ændringer, man kan tænke sig at få gennemført, sådan at folketinget ikke skal begynde på bar bund, når lovforslaget atter fremsættes i begyndelsen af næste folketingssår.

På baggrund af disse betragtninger og af mange andre gode grunde skal jeg i dag afholde mig fra at gå i enkeltheder med lovforslaget. Jeg vil dog sige, at det er en skuffelse for mig, at den højtærede finansminister sigter på at bibeholde i hvert fald halvdelen af den ekstraordinære afgiftsforhøjelse, der har været gældende i det sidste par år. Da vi sidst foretog en forlængelse af den ekstraordinære forhøjelse, henstillede jeg til den højtærede finansminister, at han ved den kommende revision lagde mest vægt på forenkling og rationalisering og mindre vægt på den fiskale side af sagen. Det sidste har den højtærede minister ikke taget særligt hensyn til; det burde ellers være en nærliggende tanke, at afgiftsprovenuet måtte gå ned, når der blev foretaget en forenkling. Jeg må altså på ny henstille til finansministeren, at han søger udveje for en begrænsning af afgifterne.

Dernæst vil jeg sige, at ifølge lovforslaget bortfalder en række fritagelser eller lempelser for stempelafgift; som vi lige hørte, var de konservative meget glade for det. Det er vel rigtigt, at dette i rent lovtæknisk forstand er udtryk for en forenkling, men jeg tror nok, at fremgangsmåden vil skuffe de borgere, der vil blive ramt af ændringerne. Jeg kan ikke se, at det er rimeligt at ophæve lempelsesregler, hvor der er tale om produktive formål som grundforbedring o. lign. Ved den almindelige omsætningsafgift har vi netop stræbt efter, at produktionslivet ikke skulle rammes. Der-

for forekommer det mig lidt urimeligt, at der i stempellovgivningen skal pålægges produktionen byrder. Disse forhold må vi nærmere drøfte i den kommende tid.

For at den højtærede finansminister nu ikke skal tro, at det har været lutter fortrædeligheder fra min side, vil jeg gerne sige, at der er en hel del i lovforslaget, som vi er glade for. Der er en hel del forenklinger, som vi karakteriserer som betydelige fremskridt. Jeg skal heller ikke her gå i enkeltheder, men nævne, at også venstre er godt tilfreds med, at gruppelivsforsikringer fritages for stempelafgift; det er jo et længe næret ønske, der her opfyldes.

Lad mig slutte med at sige, at vi er parat til at gå ind i et grundigt arbejde med dette lovforslag. Jeg håber, det fører til en reform, vi kan være tilfreds med; men der skal altså mange ændringer til, inden jeg kan være tilfreds. Dette være sagt sådan i al stilfærdighed.

Niels Helveg Petersen: Jeg kan ikke over for hr. Jens Peter Jensen (Sorø amt) tilbageholde en bemærkning i retning af, at vi ved en førstebehandling for ikke så længe siden også var ude for, at hr. Jens Peter Jensen (Sorø amt) var nok så utilfreds med et lovforslag fra regeringen, men hvor det alligevel lykkedes at skabe enighed til sidst. Jeg håber, at det vil gå med dette lovforslag, som det gik med det forrige!

Jeg kan på mit partis vegne i store træk udtrykke tilfredshed med denne større samlede revision af stempelafgiftsloven. Den nuværende lov er en lov med mange mangler; den værste er vel egentlig, at det er en lov, som er særdeles vanskelig for lægmænd at arbejde med, og dette er specielt uheldigt, fordi det netop er en lovgivning, som mange lægfolk kan komme til at stifte bekendtskab med. I øjeblikket er det faktisk således, at ikke andre end jurister med stor praktisk erfaring har nogen særlig mulighed for at finde rundt i stempeloven.

Der er mange fremskridt, synes jeg, i selve hovedprincipperne i lovforslaget. Jeg betragter det som et fremskridt, at der finder en form for opregning sted af, hvilke dokumenter der er stempelpligtige, i stedet for mere løse definitioner. Jeg finder også, det er et fremskridt, at taksten for de enkelte dokumenter er anført direkte, og det er et

[Niels Hølvæg Petersen.]

fremskridt, at mindstegrænser for stempelpligt forhøjes og småbeløb helt udgår.

Det peger også i retning af større klarhed og enkelhed, at tinglysningsafgiften indarbejdes i stempelafgiften, hvor dette er muligt, ligesom jeg synes, at det principielt må hilses velkommen, at der ryddes ud i de fritagelsesbestemmelser for stempelafgift, som i tidens løb er kommet ind i loven. Disse fritagelsesordninger, som hver for sig vel for så vidt er rimelige, har medført en del administrativt besvær og ført til et meget vanskeligt skøn for myndighederne, og de har vel også ført til en del vilkårlighed i den støtte, som man herved har villet give ud fra bestemte hensyn.

Jeg kan være tilfreds med, at gruppelevs-forsikringer fritages for stempelpligt; det er en sag, vi har diskuteret adskillige gange.

Med hensyn til det andet store spørgsmål, som vi flere gange har diskuteret i forbindelse med forhøjelse af stempelafgifterne, nemlig unge landmænds forhold, ser jeg, at lovforslaget ikke indeholder nogen stempel-fritagelse eller nedsættelse for unge landmænd. Jeg finder det forkert her ved første behandling, hvor vi behandler et lovforslag, der sigter på forenkling, at trække specielle ønsker frem og skal heller ikke gøre det. Men jeg mener, at vi må overveje nærmere, om forenklingshensynene taler så stærkt, at man ikke skal give sig ind på en fritagelse for disse grupper. Hvis man kunne gøre det op, tror jeg, man ville finde, at administrationen af den hidtidige lovgivning har slugt en meget væsentlig del af provenuet. Provenuet vil efter lovforslaget blive noget mindre, men nettoprovenuet bliver måske knap så meget mindre.

Vi er som sagt tiltalt af hovedsigtet og principperne i lovgivningen. Loven skal ikke træde i kraft før 1. april 1969. Der vil blive tid til en grundig behandling, hvor alle interesserede grupper — og der vil være mange — kan se på, hvorledes denne lovgivning vil virke. Jeg ser frem til et grundigt udvalgsarbejde.

Omman: Jeg vil gerne bemærke, at her vistnok er et lovforslag, hvor man med fordel kunne have undværet en førstebehandling, og mit indlæg skal blive tilsvarende

kort. Det er jo et lovforslag, der er udarbejdet af den forrige regering. Man kan undre sig over; at et udvalg skal arbejde i 8 år for at forenkle på et område, hvor en førsteårssagførerfuldmægtig vel nok ville kunne foreslå væsentlige forbedringer med meget kort varsel.

Det er da en væsentlig forenkling, at tinglysningsafgiften og stempelafgiften slås sammen, det er ganske klart. Jeg tror også, det er en væsentlig lettelse, at stempel Fristen forlænges med 1 uge til 4 uger; vi skal måske overveje at forlænge den endnu mere. Man skal ikke længere regne med tiorer; det er også en væsentlig ting. Hvad de betænkelige fritagelser angår, skal jeg indskrænke mig til for nærværende at udtrykke min glæde over, at vi her har en afgiftslov, som ikke specielt skal benyttes til landbrugsstøtte.

I øvrigt vil jeg gerne forbeholde mig at komme tilbage til de forskellige detaljer ved lovforslagets senere behandlinger.

Kjær Rasmussen: Jeg har før haft lejlighed til at bemærke, at mit parti ikke har noget imod stempelafgift, når den da rammer rigtigt. Vi må hilse med glæde, at man nu rationaliserer ved at indarbejde tinglysnings- og registreringsafgifterne i stempelafgiften, således at der herefter kun bliver tale om én afgift. Det vil sikkert give færre gråhårede medborgere her i landet. Det må ligeledes være rimeligt, at man ophæver stempelpligten for sådanne dokumenter, der indbringer så lavt et afgiftsbeløb, at porto plus arbejds løn let kan gå hen og overstige dette.

Generelt har man tilstræbt en nedsættelse af afgiftssatserne. Dette er i sin orden i visse tilfælde, som f. eks. for forsikrings og lejekontraktens vedkommende. Men vi synes nok, man visse steder har været lidt for flot. Jeg har tidligere haft lejlighed til at udtrykke min forundring over, at man ikke tog tillægs lánene til uproduktive formål ved vinge benet i denne sammenhæng. Må jeg ikke bede om, at man i udvalget undersøger muligheden herfor nøje.

Nu skal vi jo ikke gå i detaljer, men jeg kan ikke undlade at komme med en bemærkning om § 56. Jeg ser, at lånekontrakter slås sammen med kassekreditkontrakter i én sats på 3 promille af højeste beløb. Også

[Kjær Rasmussen.]

her burde der nok være mulighed for at forhøje stempelafgiften, dersom lånet ikke netop skal bruges til produktive formål.

Endvidere mener jeg, at lovforslaget er for lempeligt over for bankers og pengeinstitutters indbyrdes transaktioner. I stedet for at forhøje den lave afgift vælger man nu helt at kaste stempelpligten bort på dette område. Jeg vil da gerne i denne forbindelse spørge finansministeren, om bilfinansieringsinstitutterne også er underlagt den nye bestemmelse. Kommer § 62, stk. 2, til anvendelse i tilfælde, hvor førnævnte finansieringsinstitutter laver indbyrdes transaktioner, eller i tilfælde, hvor bankerne har forretninger med disse institutter? Vi ved jo alle, at der er røvere i den skov, og at disse absolut ikke besidder nogen Robin Hood-moral. Jeg håber, at finansministeren kan besvare mit spørgsmål benægtende; i modsat fald skulle han undtage dem fra bestemmelsen.

Men alt i alt må jeg sige, at vi i høj grad kunne tænke os, at der blev taget hensyn til transaktionernes formål, når stempelafgift beregnes. I øvrigt er det ikke min skyld, at jeg ikke kan tilsige en velvillig udvalgsbehandling.

Finansministeren (Poul Møller): Jeg takker samtlige ordførere, som har givet udtryk for at ville behandle og se på lovforslaget med velvilje, og jeg takker også den ordfører, som er afskåret fra at kunne gøre det i et udvalg, men som på anden måde vil gøre det. Jeg skal ikke svare indgående på de spørgsmål, der er stillet, for lovforslaget kommer jo til første behandling igen til efteråret, og det er muligt, at nye synspunkter dukker op forinden.

Kun en bemærkning til spørgsmålet om det samlede provenu, som hr. Jens Peter Jensen (Sorø amt) var inde på. Ved denne reform nedgår det samlede provenu af stempelafgiften for statens vedkommende med 25 pct. i forhold til den bestående til-

stand, og det synes jeg virkelig er et kulant tilbud fra en finansminister. Det er måske det, der har holdt denne stempelreform så længe tilbage, at det kostede nogle penge i forhold til den fordoblede stempelafgift, vi har i øjeblikket. Efter at man nu har indstillet sig på den fordoblede stempelafgift, tror jeg, at denne 25 pct.s nedsættelse sikkert vil være kærkommen. Til gengæld tror jeg ikke, man kan gå længere ned; så skal der i hvert fald skaffes dækning på anden måde for den nedgang i indtægterne, der finder sted.

Man har nævnt forskellige grupper; og hr. Niels Helveg Petersen nævnte de yngre landmænd. Jeg tror, man vil komplicere stempeladministrationen kolossalt, hvis stempelpapirforhandlerne skal se på, om den pågældende er nyetableret landmand eller ikke, og hvis man ved skødernes behandling skal se på, om landmanden opfylder det ene eller det andet vilkår. Det er rigtigt for stempellovgivningens vedkommende at give objektive kriterier, som ganske enkelt fremgår af selve papiret, og som ikke skal fortolkes. Det er naturligvis klart, at man kan følge den fremgangsmåde at indsende ansøgning om stempelfritagelse i så og så mange tilfælde, f. eks. for alle yngre landmænd; men det er faktisk at lægge den enkelte stempelpapirforhandling op i en meget vanskelig administration i skattedepartementet. Hvis vi derimod vil forenkle administrationen, må vi undgå lovbestemmelser af den karakter, som her har været nævnt. Vil man hjælpe yngre landmænd til deres etablering, er det ikke stempellovgivningen, der skal indrettes med dette formål; så må man gøre det igennem etableringstilskud eller gennem en etableringslempelse. Derimod kan det ikke være rigtigt at gøre det ved stempellovgivningen; hvis man vil have en forenkling af den.

Dermed vil jeg også gerne svare hr. Kjær Rasmussen, at man ikke kan overlade til stempelpapirforhandleren at vurdere, hvor-

[Finansministeren.]

vidt den pågældende lånekontrakt, der skal stemples, forudsætter et uproduktivt formål eller har et produktivt formål. Det er der ingen der kan afgøre. Hvis man ser bort fra de stempelpapirforhandlere, der er uden for dommerkontorerne, vil jo heller ikke dommerfuldmægtigen være i stand til det. Det vil sige, at man skal indgive en ansøgning til skattedepartementet for at slippe for stempelafgiften.

Det vil være fuldstændig umuligt at administrere det igennem stempelpapirforhandlingen, hvis man skulle se på selve formålet, og derfor vil jeg meget fraråde det synspunkt, som hr. Kjær Rasmussen gjorde sig til talsmand for, nemlig at man ved stempellovgivningen skulle skæve til, hvad formålet var med det pågældende papir, hvormed man stifter et retskrav, indgår en gældsforpligtelse eller andre ting. Det må være selve papirets objektive indhold, som skal være så klart, at det kan stemples enkelt, og således at vi kan undgå så mange sager i skattedepartementet som overhovedet muligt; der skal ikke være undtagelser og undtagelser fra undtagelserne. Hvis vi skal starte med at forenkle vort administrative system, tror jeg, vi skal starte med at holde os dette for øje.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden: Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til et udvalg på 17 medlemmer. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om retsafgifter.

(Lovforslaget (nr. 114) findes i tillæg A. sp. 2785, fremsættelsen i tidenden sp. 2783).

Formanden: Sammen med denne sag foretages den følgende sag på dagsordenen, nemlig:

Første behandling af forslag til lov om ændring af forskellige lovbestemmelser om retsafgift m. v.

(Lovforslaget (nr. 116) findes i tillæg A. sp. 2893, fremsættelsen i tidenden sp. 2788).

Lovforslagene sattes til forhandling.

K. Axel Nielsen: Det er egentlig synd, at det ikke er den højtærede justitsminister, der fremsætter begge lovforslagene om retsafgifter. Det var jo det dengang ærede medlem hr. Knud Thestrup, der for mere end en halv snes år siden i spørgetiden henledte den daværende regerings og det daværende folketinges opmærksomhed på de besynderlige regnestykker, et dommerkontor måtte foretage, når f. eks. gebyret for en notarialattest på et testamente skulle beregnes. Den tid og arbejdskraft, der har været anvendt til disse regnestykker, har ikke stået i rimeligt forhold til statens udbytte heraf. Jeg vil imidlertid tro, at justitsministeren glæder sig over begge lovforslag, som om det var hans egne børn.

Det nu foreliggende forslag til lov om retsafgifter og det dermed forbundne forslag til lov om ændring af forskellige lovbestemmelser om retsafgift m. v. vil betyde en meget stor forenkling og derfor spare arbejdskraft.

Lovforslagene er blevet til ved hjælp af et sagkyndigt udvalg, der afgav betænkning i 1964, samt ved samarbejde mellem embedsmænd fra finansministeriet og justitsministeriet. Hovedlovforslaget, forslag til lov om retsafgifter, er finansministerens, og det er vel i betragtning heraf forståeligt, at lovforslaget tilsigter at samle flere penge ind i statskassen — det er jo finansministres vane eller uvane, om man vil. Den rationaliseringsgevinst, lovforslagene medfører, kommer altså ikke alene forbrugeren til gode, nej, de skal betale endnu mere end hidtil, idet finansministeren regner med næsten en fordobling af provenuet. Der kan nok sættes et spørgsmålstegn ved, om dette er rimeligt. I mange tilfælde skal retsafgifterne jo betales af folk, der uden egen skyld må anmode om hjælp hos det retsvæsen, der er med til at karakterisere samfundet som et civiliseret samfund. Vi skulle nemlig komme dertil, at samfundets borgere finder sig i uretten, fordi det er for dyrt at få retsvæsenets bistand.